

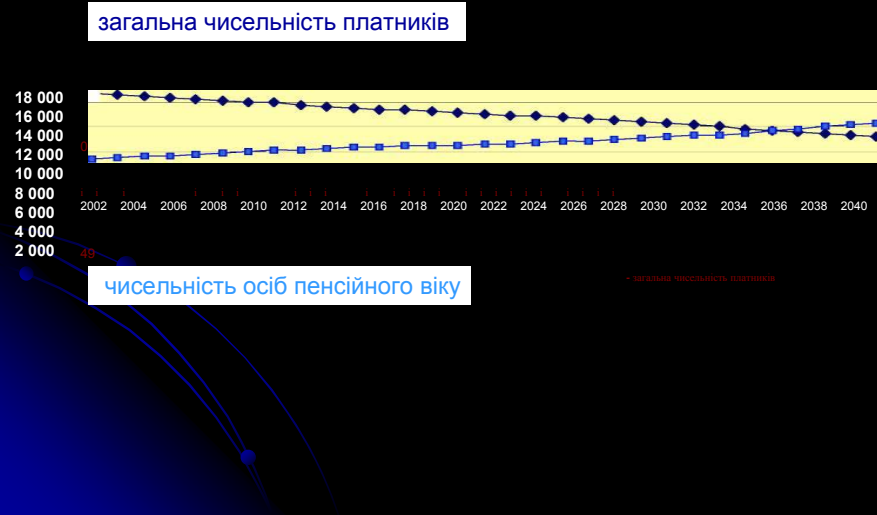
Державна політика у сфері НПЗ. Державний нагляд за НПФ та адміністраторами НПФ

Заступник Голови Державної комісії з регулювання
ринків фінансових послуг України Григоренко Є.М.

Необхідність запровадження системи НПЗ:

- Незбалансованість солідарної системи, що спричиняється:
 - високим рівнем демографічного навантаження на працездатне населення. Статистика: частка пенсіонерів становить 28,6 % всього населення країни. За даними ПФУ в 2006 році кількість пенсіонерів становила 13,49 млн. осіб
 - наявністю у значній частини працюючих пільг із сплати внесків до Пенсійного фонду України;
 - низькою заробітною платою (у третини працюючих не вища, ніж прожитковий мінімум);
 - дефіцитом коштів ПФУ на виплату пенсій, що покривається за рахунок державного бюджету (7,3 млрд. грн. - 2006 р.);
 - великою заборгованістю із сплати внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування підприємств (1,3 млрд. грн.);
 - зростання рівня соціальної захищеності українських громадян;
- посиленої мотивації людини до продуктивної праці, результати якої гарантуватимуть їм матеріальну забезпеченість у старості;
- обмеженість бюджетних ресурсів для вирішення соціальних потреб і як наслідок – зменшення ролі держави у забезпеченні соціальних гарантій населення (світова тенденція). У 2006 р. видатки Державного бюджету України, бюджетів ПФУ та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на соціальне страхування та пенсійне забезпечення склали 91 716,0 млн. грн.

Чисельність осіб пенсійного віку та загальна чисельність платників внесків (тис. осіб)

СИСТЕМА пенсійного забезпечення, яку передбачається запровадити в Україні

ЗМІШАНА СИСТЕМА

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ПЕРШИЙ РІВЕНЬ

ДРУГИЙ РІВЕНЬ

ТРЕТІЙ РІВЕНЬ

Загальнообов'язкова солідарна система пенсійного страхування, що фінансується за рахунок коштів Пенсійного фонду та передбачає встановлення розмірів пенсій у порядку та на умовах згідно із відповідним законодавством

Складова частина загальнообов'язкової системи пенсійного страхування, яка ґрунтується на принципі накопичення коштів застрахованих осіб у загальнообов'язковому Накопичувальному пенсійному фонді із подальшим їх інвестуванням для отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб і здійснення пенсійних виплат за рахунок коштів цього фонду згідно із відповідним законодавством

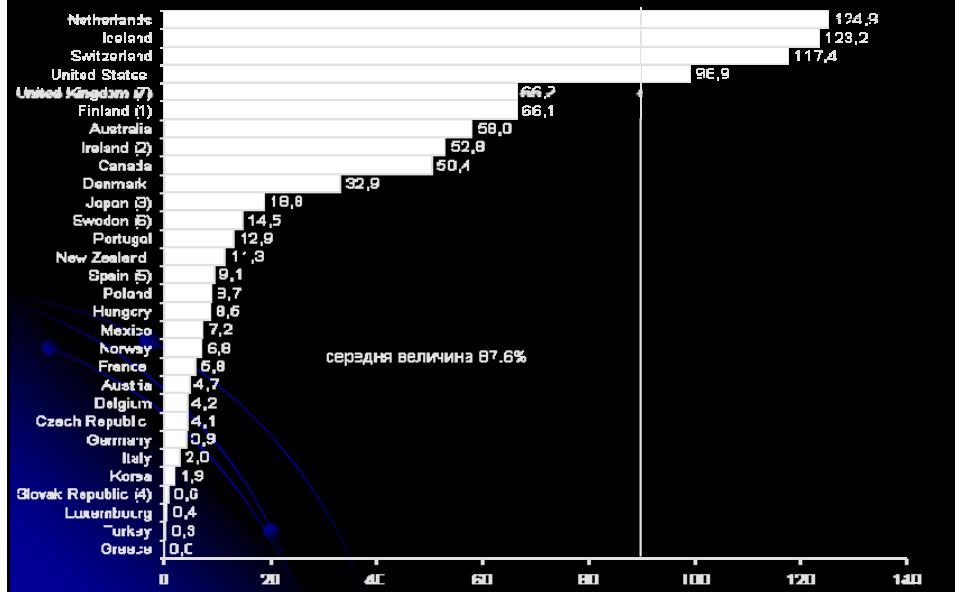
Система недержавного пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат за рахунок відрахувань на недержавне пенсійне страхування та інвестиційного доходу, нарахованого на пенсійні виплати, у порядку та умовах згідно із відповідним законодавством

Необхідність запровадження системи НПЗ:

- Отже, майже кожна держава сьогодні створила або створює багаторівневу систему.
- При цьому роль добровільного накопичувального пенсійного забезпечення в кожній країні зростає.
- В економічно розвинутих країнах саме НПФ є одними з найпотужніших внутрішніх інвесторів.

Значення недержавних пенсійних фондів в економіці, 2005 року відсотках до ВВП

НПФ: вигоди для роботодавців:

- Можливість реалізації соціальних програм.
- Підвищення ефективності кадрової політики. (диференціація пенсійних внесків).
- Створення додаткових стимулів для працівників. Можливість збільшити розмір майбутніх пенсій для працівників (можливість здійснення внесків і самими працівниками).
- Створення позитивного іміджу для керівництва підприємства.
- Одержання додаткових інвестиційних можливостей шляхом залучення коштів працівників. (інвестування у власне підприємство до 5% загальної вартості пенсійних активів – для корпоративного НПФ).
- Підтримка галузевих, регіональних, муніципальних корпоративних програм.
- Захист пенсійних коштів.
- Податкові пільги

Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні

Державою створені всі умови для функціонування системи:

- Розроблена законодавча база – Закони України “Про недержавне пенсійне забезпечення та “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”;
- Держфінпослуг розроблено **30 підзаконних** нормативно-правових актів, якими передбачені:
 - всі процедури, необхідні для початку роботи НПФ;
 - вимоги для осіб, які входять до складу Ради НПФ та фахівців адміністраторів НПФ, запроваджена система їх навчання;
 - процедура ліцензування адміністраторів НПФ;
 - порядок ведення адміністратором системи персоніфікованого обліку учасників НПФ;
 - порядок подання регулятору звітності, порядок її оприлюднення тощо.

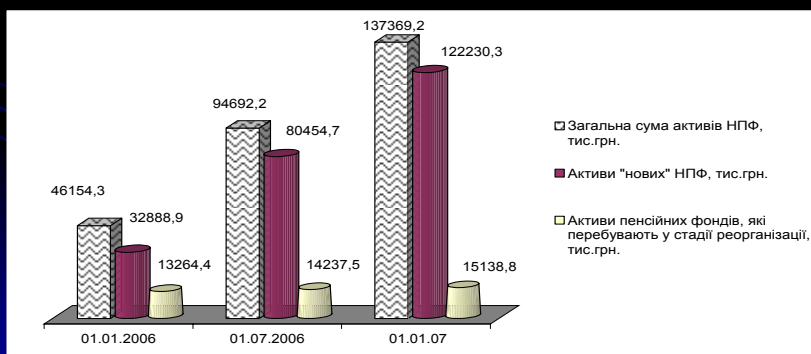
Внесено зміни до податкового законодавства, яке передбачає пільги для вкладників та учасників НПФ і відповідає схемі оподаткування НПФ більшості держав з реформованою пенсійною системою.

Загальні тенденції функціонування НПФ:

- Станом на 01.01.07 Держфінпослуг зареєстровані як фінансові установи 79 НПФ, з яких 63 – відкритих, 10 корпоративних та 6 професійних.
- Станом на 01.01.07 Держфінпослуг видано **32** ліцензії на провадження діяльності з адміністрування НПФ.
- Згідно з інформацією, наданою ДКЦПФР станом на 01.01.07 видано **227** ліцензій на здійснення діяльності з управління активами.

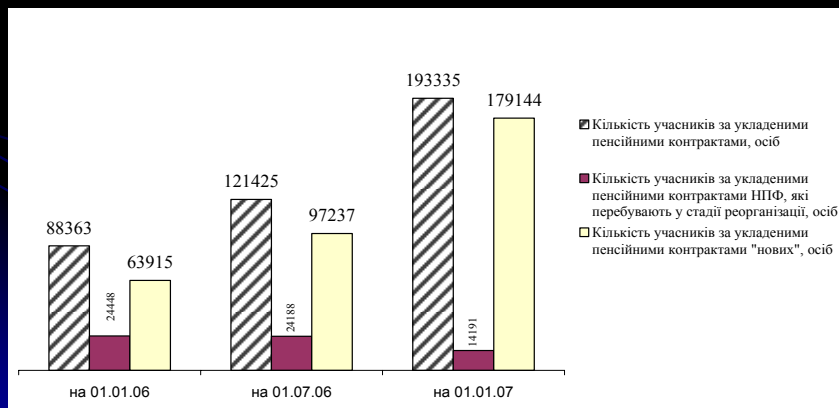
Загальні тенденції функціонування НПФ в Україні:

- За 2 роки активи НПФ зросли майже в 14 разів. Загальна сума активів НПФ станом на 01.10.06, становить 137 369,2 тис.грн., 89% яких, або 122 230,3 тис.грн., складають активи „нових” НПФ. В порівнянні з 2006 роком, активи „нових” пенсійних фондів зросли майже у 3 рази.

Загальні тенденції функціонування НПФ:

- За 2 роки кількість учасників НПФ зросла в 5 разів. Аналіз кількісних показників в порівнянні з 2006 роком свідчить про збільшення кількості учасників НПФ більш ніж у 2,2 рази. Так, станом на 01.01.07 кількість учасників НПФ (наростаючим підсумком) становить 193 335 осіб, з яких 92,7 % (179144 осіб) - учасники „нових” НПФ.

Загальні тенденції функціонування НПФ:

За наявності факторів, які стримували її ефективність (нове законодавство, необізнаність щодо принципів та механізмів функціонування НПФ, тривала процедура створення та реєстрації НПФ, адміністраторів, КУА, нелегка політична ситуація в Україні)

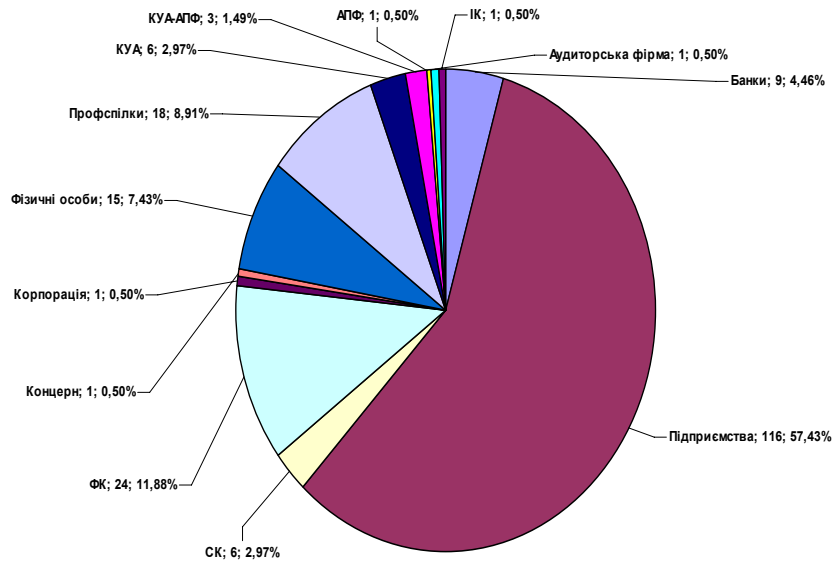
темпи розвитку системи НПЗ є значними.

Загальні тенденції функціонування НПФ:

Створення НПФ:

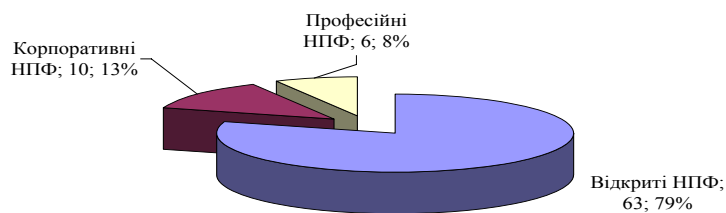
- спочатку НПФ в основному створювалися установами, які надають фінансові послуги (банки, страхові організації, КУА);
- сьогодні створенням цих інституцій зацікавилися промислові підприємства та виробники (Концерн „Стирол”, ВАТ „Іллічівський завод „ЗБК”, Україно-англійське СП ТОВ „Галка Лтд”, АТ „Луганський лікєро-горілчаний завод „Луга-Нова” тощо);
- свої професійні НПФ створені 8 профспілками та їх об'єднаннями.

Статистика щодо засновників НПФ

Загальні тенденції функціонування НПФ:

З випереджаючими позиціями створюються і функціонують НПФ **відкритого виду** як більш гнучкі для побудови пенсійних схем.

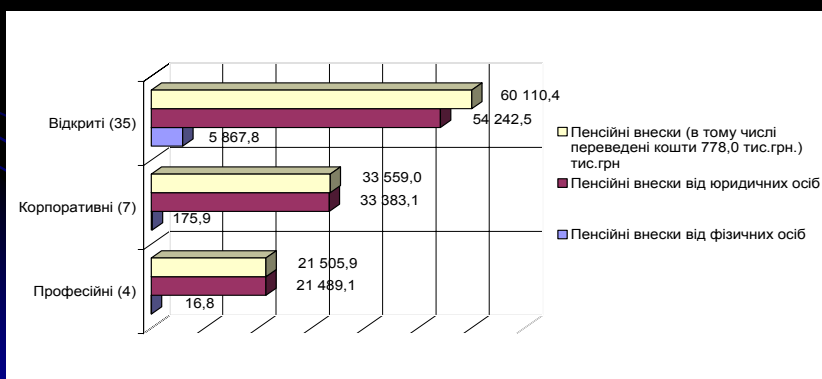

Загальні тенденції функціонування НПФ (середній розмір пенсійних внесків):

- Протягом 2006 року в середньому сплачено:
- вкладниками корпоративних НПФ - 1866,5 грн.;
- вкладниками професійних НПФ – 865 грн.;
- вкладниками відкритих НПФ – 226,7 грн.

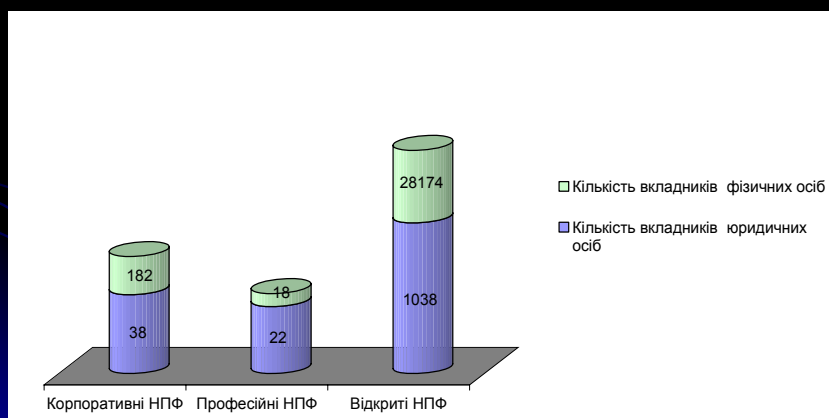
Загальні тенденції функціонування НПФ:

Тенденція щодо збільшення сплати внесків вкладниками відкритих НПФ залишилась без змін (станом на 01.01.07 - 52,2% пенсійних внесків від загального обсягу). Також ми можемо спостерігати за невисокими темпами приросту кількості добровільних фізичних осіб-вкладників НПФ.

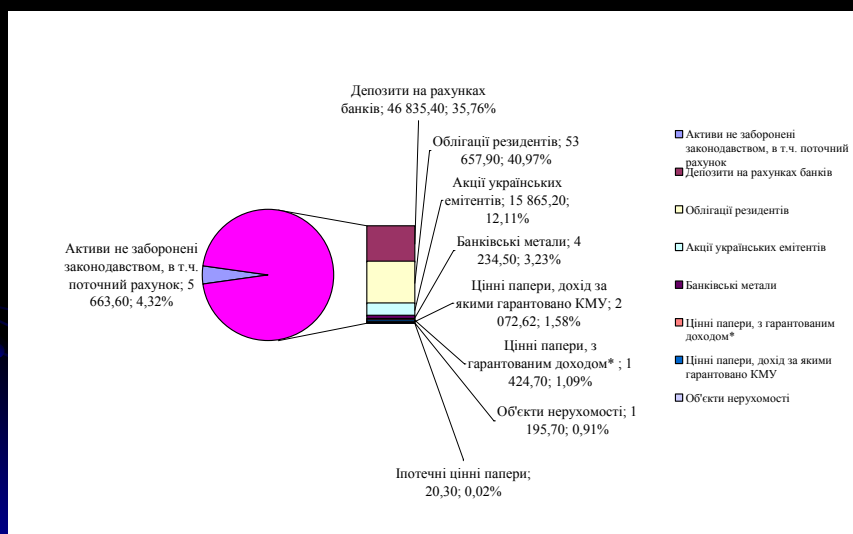

Загальні тенденції функціонування НПФ:

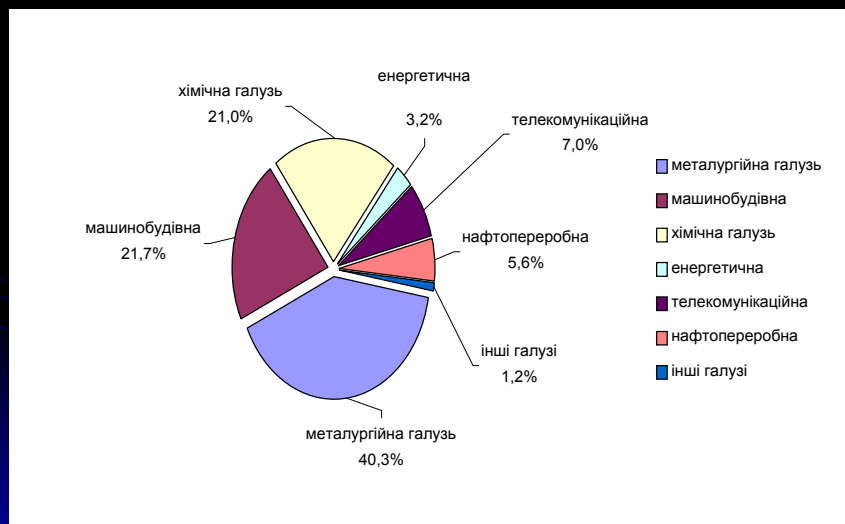
Найбільша кількість вкладників-фізичних – вкладники відкритих НПФ:

Загальні тенденції функціонування НПФ (структура активів станом на 01.01.07):

Загальні тенденції функціонування НПФ (Структура придбаних акцій українських емітентів в розрізі галузей станом на 01.01.07):

Специфіка діяльності системи НПФ: механізми захисту пенсійних накопичень

- Використання схем з визначеними розмірами пенсійних внесків (світова тенденція)

Країни ОЕСР	ВВз плани	ВВп плани
Австралія	83	17
Австрія	75	25
Бельгія	25	75
Данія	97	3
Німеччина	0	100
Греція	50	50
Ісландія	82	18
Ірландія	98	2
Італія	75	25
Японія	1	99
Нідерланди	9	91
Нова Зеландія	52	48
Португалія	2	98
Іспанія	97	3
Швеція	5	95
Велика Британія	52	48

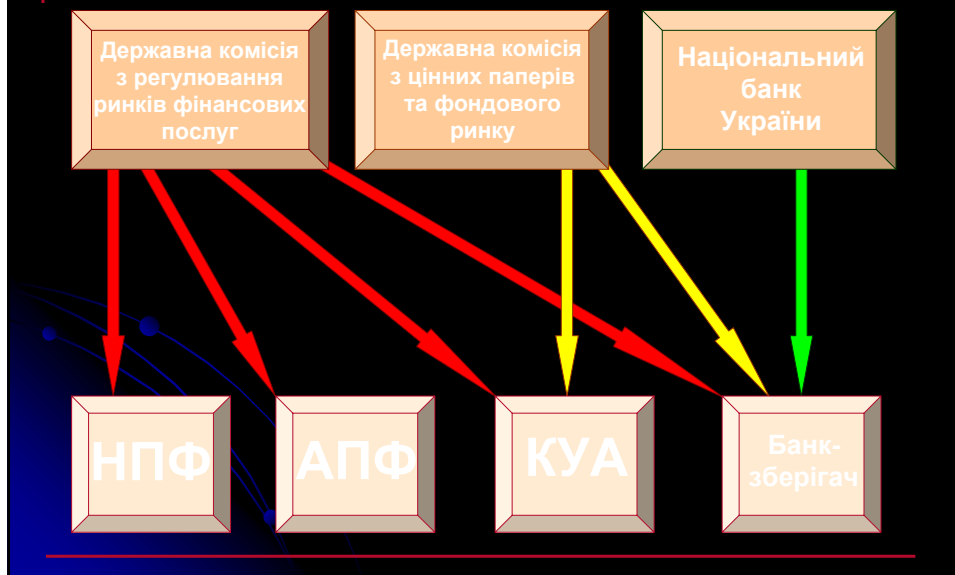
Специфіка діяльності системи НПФ: механізми захисту пенсійних накопичень

- Виключність діяльності НПФ.
- НПФ – неприбуткова організація. Весь прибуток, отриманий НПФ має бути розподілений між його учасниками.
- Розмежування, відокремлення активів НПФ від активів засновників і роботодавців-платників, провайдерів НПФ.
- На пенсійні активи не може бути звернене стягнення за зобов'язаннями засновників пенсійного фонду, роботодавців-платників, провайдерів НПФ.
- Неможливість банкрутства НПФ (сума зобов'язань перед учасниками завжди дорівнює вартості його майна).
- Обов'язкове залучення до процесу адміністрування, розміщення та зберігання пенсійних коштів окремих спеціалізованих та ліцензованих компаній (ліцензування, кваліфікація спеціалістів, технічне забезпечення).
- визначені напрями, порядок використання пенсійних активів.
- Обмеження регулятором граничних тарифів на послуги провайдерів.
- три рівня контролю: державний, контроль „ринку” (зберігач, компанії з управління активами, адміністратор), внутрішній (засновники, рада, вкладники, учасники).
- диверсифікація пенсійних активів при інвестуванні.
- Зобов'язання компанії з управління активами забезпечувати мінімальну доходність на рівні офіційного індексу інфляції.

Специфіка діяльності системи НПФ: механізми захисту пенсійних накопичень (продовження):

- Прозорість та персональність обліку пенсійних накопичень кожного учасника
- Внески до НПФ є власністю його учасника, успадкування внесків
- Визначення розміру пенсійних виплат (встановлюється регулятором)
- вимоги до змісту рекламних матеріалів
- Можливість вкладників, учасників впливати на прийняття рішень (представництво у Раді НПФ, ініціювати проведення зборів засновників, засідань Ради)
- Наявність системи звітності суб'єктів НПЗ перед радою фонду, ради фонду
- перед зборами засновників, пенсійного фонду і суб'єктів НПЗ перед регуляторами
- Інформування громадськості про діяльність НПФ шляхом оприлюднення;
- Обов'язкове інформування учасників про їх пенсійні накопичення;
- Здійснення державного нагляду та контролю у сфері НПЗ.

Державний нагляд за НПФ

Актуальність НПФ сьогодні:

Введення обов'язкової професійної пенсійної системи:

- планується, починаючи з 2008 року.
- **Проект ЗУ „Про обов'язкову професійну пенсійну систему”** (р.н. 2167 від 14.10.06р.), внесений н.д.у. І.В. Антипенко, О.А. Вітенко, В.Г. Заклунною-Мироненко.
Стан підготовки: в процесі доопрацювання міжвідомчою робочою групою, створеною Мінпраці.
- передбачає обов'язкове пенсійне забезпечення працівників, які зайняті на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, або на посадах і професіях, які дають право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років.
- буде здійснюватися шляхом відрахування пенсійних внесків роботодавцями на користь працівників до корпоративних та професійних НПФ.
- статистика: за даними Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення кількість учасників – 1,5 млн. осіб, за даними Мінстату – 940 тис. осіб.

Актуальність НПФ сьогодні:

- Належний досвід функціонування НПФ є однією з передумов введення в Україні II рівня пенсійної системи - накопичувальної складової.
- запровадження планується, починаючи з 2009 року.
- **Проект ЗУ „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та внесення змін до деяких законодавчих актів України” (р.н. 2854 від 29.12.06). Стан підготовки:** прийнятий ВРУ у I читанні, доопрацьовується міжвідомчою робочою групою, створеною Мінпраці.
- Законопроект передбачає можливість для застрахованої особи переводити пенсійні кошти на III рівень – до НПФ (пропозиція Держфінпослуг – через 3 роки після запровадження перерахування внесків до НФ).
- Статистика (за даними Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення) кількість застрахованих осіб – близько 8,4 млн. осіб. За прогнозними даними тільки протягом 1-го року запровадження II рівня будуть залучені близько 2,8 млрд.грн.

Основні напрями роботи Держфінпослуг:

- аналіз звітності з НПЗ, розробка методики (критеріїв) оцінки фінансового стану НПФ, (в т.ч. встановлення вимог до НПФ, які працюють в профсистемі та залучають кошти II рівня);
- розробка методики оцінки фінансових інструментів, які входять до складу активів НПФ, в тому числі, встановлення критеріїв інвестиційної прийнятності цінних паперів для інвестування пенсійних активів (рейтингування, ринковість тощо);
- посилення взаємодії регуляторів, які здійснюють контроль у сфері НПЗ.
- впровадження послідовної державної інформаційної політики у сфері НПЗ (роз'яснювальна робота);
- забезпечення створення фінансового інструментарію для інвестиційної діяльності НПФ, який забезпечує надійність та прийнятну доходність.
- законопроекта робота:
 - проект ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (р.н. 2500).
 - проект ЗУ „Про обов'язкову професійну пенсійну систему” (р.н. 2167 від 14.10.06).
 - проект ЗУ „Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та внесення змін до деяких законодавчих актів України” (р.н. 2854 від 29.12.06).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!